

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nicolai Mazzotta theologia moralis

omnem rem moralem absolutissime complectens

Mazzotta, Nicolò

Augustae Vindelicorum & Cracoviae, 1756

III. De loco Sacrificii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41004

quod est certum, offertur directe pro excommunicatis vitandis, seu non toleratis, quare peccaret mortaliter, qui pro iis sic offerret Sacrificium, quia ageret contra prohibitionem gravem Ecclesiæ. Dixi primo *Saltem illicite*; nam Suar. Avil. Pasq. & alii ap. Croix n. 32. putant, Sacrificium sic illicite oblatum pro Excommunicato vitando, fore illi utile, quoad fructum specialem impetratorium respondentem Sacrificio, prout est actio Christi, quia pœna Ecclesiæ non videtur debere præjudicare institutioni Christi: de hoc tamen merito dubitat Dicast, concludens, rem esse omnino incertam. Dixi secundo *Directe*: nam indirecte licite offertur, offerendo e. g. pro omnibus peccatoribus, pro reductione Impiorum, vel Hæreticorum. Ratio est, quia sunt capaces fructus impetratorii, & Ecclesia prohibens communicationem in Divinis censetur loqui de communicatione directa, cum prohibitio isthæc, utpote odiosa, sit restringenda: Pasq. Avers. apud Croix n. 31. Dixi tertio *Pro Excommunicatis vitandis*; nam ex Nav. Con. Sanch. Fag. Hurt. Lug. Pasq. Dicast. & aliis contra Sot. Avil. Suar. Vasq. Bonac. Azor. Sal. & alios probabilius est, licitum esse publice, & directe Sacrificium offerre pro Excommunicato non vitando, seu tolerato, quia in Extrav. Martini V. in Concil. Constant. *Ad evitanda* conceditur communicatio cum excommunicatis toleratis etiam in Divinis: v. Croix num. 34. Licitum tamen est privatim orare pro excommunicatis vitandis: hinc potest Sacerdos licite sub *Memento* interne pro illis orare: imo etiam, dum publice orat nomine totius Ecclesiæ, privata tamen intentione, & in propria persona: item potest, sicuti quodvis pium opus, ita etiam Missam, quatenus est proprium opus talis privatæ personæ, pro iisdem offerre in ordine ad satisfactionem, & impetrationem ex opere operantis, quia sic censetur privata oratio, satisfactio, vel impetratio; & tantum opera publica prohibemur pro illis offerre: Sylv. Angel. Armill. Covar. Navarr. Suar. Dicast.

CAPUT III.

De loco Sacrificii.

SACRIFICII locus immediatus est Altare; mediatus est Ecclesia, seu Oratorium; & ex necessitate aliquan-

quando etiam alius Locus Profanus. De his omnibus agendum, tum demum de Loco Obligationis.

§. I.

De Altari.

GRAVE sacrilegium est celebrare absque Altari, ubique gentium celebres, & ex quavis etiam necessitate; ita ut neque id liceat, etiam si alias mors tibi intentetur, utpote intrinsece malum, contraque reverentiam Sacrificio debitam, ut docent Suar. Pal. & alii contra Azor. Vasq. Val. Bonac. & alios: notatque Averf., vix in tali casu abesse posse contemptum Religionis: vid. Croix l. 6. p. 2. num. 339. aitque num. 316. decretum, quod olim fuit, ne quis celebret, in Altari, in quo celebravit eo die Episcopus, nunc exolevisse.

Quæres primo, Quod sit Altare aptum Sacrificio?

Respondeo, Esse proprie, qui dicitur *Lapis consecratus*; Ideoque posse esse Altare fixum: vel mobile: fixum dicitur, si eadem prorsus actione consecratus sit simul lapis cum reliquis partibus fixis totius mensæ: mobile vero; cum ipse tantum lapis seorsim est consecratus; ideoque dicitur etiam Altare viaticum, & portatile. Neutrius autem consecratio fieri potest, nisi ab Episcopo, qui nec potest committere aliis: Vel ab Abbate, qui, etsi possit consecrare quodvis Altare portatile, illicitè tamen consecraret fixum alienæ Ecclesiæ absque licentia Ordinarii; exerceat enim ibi Pontificalia: Sede autem vacante consecrari potest ab Episcopo viciniore, & ex Privilegio Honor. potest à quovis Episcopo, si diocesanus ultra quatuor menses distulerit, *Comp. Priv. Soc. Jesu.* Potest autem Papa committere etiam simplici Sacerdoti; & Nuntii Apostolici sæpe dant Missionariis facultatem consecrandi Altare portatile: v. Croix n. 311. Notat etiam Tamb. l. 1. *Miss.* c. 5. in Ecclesia non consecrata non posse consecrari Altare fixum sine licentia Papæ, nec in consecrata posse destrui sine consensu Episcopi.

Quæres secundo, Qualis esse debeat Lapis consecratus?

Respon-

Respondeo, Debere esse unicum ob unitatem Personæ Christi significandam; tantumque esse debere, ut capiat calicem, & patenam, saltem pro majori eorum parte: Croix num. 301. debere insuper esse omnino lapideum, quamvis portatile possit circumdari capsula lignea, vel etiam collocari in reliquo totius mensæ ligneo. Putant tamen Hurtad. Pasq. & alii, portatile posse constare ex duobus lapidibus unione aliqua artificiali conjunctis, quique ad modum libri plicari possint: & Gob. addit, etiam fixum componi posse ex gypso, aut lateribus cæmento conglutinatis; sed negant Vasq. Fagun. Tamb. & alii, utpote contra communem Ecclesiæ consuetudinem; ideoque addunt, si pars lapidis non consecrati addatur consecrato, non ideo evadere consecratam, quia non facit unum physice continuum. Denique in parvulo lapidis loculo (qui dicitur sigillum, seu sepulchrum) recondi solent in consecratione Reliquiæ Sanctorum, sine quibus invalidam fore consecrationem, docent Bonac. Barb. Azor. & alii; quamvis Suar. Vasq. Con. & alii contradicant. cum non habeatur clarus Textus tantam earum necessitatem requirens, & multa Altaria mobilia consecrata sunt absque Reliquiis. Illud est certum contra Jo. Andr. & Durand., non posse in defectu Reliquiarum includi particulam Hostiæ consecratæ; v. Croix n. 301. & 306.

An autem consecretur Altare per merum Sacrificium bona, vel mala Fide in eo factum? affirmant Sa. Gob. Pasq. & alii, quia ipsemet contactus Corporis Christi est unctio substantialis; ideoque Sa, Gob. putant, licite deinceps in eo sacrificari; quamvis Pasq. requirat ulterius consecrationem ritualem. Sed melius negant Lug. Croix n. 352. & alii, quia talis consecratio extraordinaria deberet provenire ex voluntate Papæ, qui nunquam id declaravit: imo, si interrogaretur, certe reclamaret, maxime, si factum fuerit mala fide, cum non sit malitiis Hominum indulgendum ex cap. *Plerumque, de Rescript.*

Quæres tertio, An liceat celebrare in Altari execrato?

Respondeo negative; Idem enim esset, ac celebrare absque Altari: Doctores communiter. Execratur autem, si forma sit adeo mutata, ut qui antea vidisset, jam

jam non recognosceret pro eodem: vel, si ita enormiter frangetur, ut non sit amplius capax Calicis cum Patena. Hinc non execratur præcise, quod frangatur in quatuor cornibus; imo si frangatur in duas partes, quarum singulæ caperent Calicem cum Patena. Croix num. 300. putat, singulas fervire posse pro Ara, cum non amitterent usum, & finem, adeoque nec consecrationem: idemque ait, si lapis non esset fractus, sed tantum fissus, quia fissura esset veluti vulnus, quod relinquit idem numero corpus; ideoque posse etiam scissuram glutine aliquo sanari. At, si Altare sit fixum, execratur per solam amotionem à basi; quia amittit formam, sub qua consecratum fuerat; secus, si totum simul transferatur ad alium locum Ecclesiæ, cum sic non separetur pars à parte: Suar. Croix. An vero execretur Altare per hoc præcise, quod frangatur sigillum, vel removeantur reliquiæ? Affirmant Azor. Bonac. Barb. & alii, præsertim Canonistæ, & Spor. putat, esse certum ex c. 1. de Consecr. Eccl. Negant Ab. Lug. Sot. Vasq. & alii: additque Pal. ex nullo textu constare præceptum Reliquiarum, sed tantum congruentiam, ob quam Sacerdos, dum dicit *Quorum Reliquia hic sunt*, loquitur de more, eo quod ita solet; uti, dum dicit *Dominus vobiscum* solo uno præsentem; consuetudinem tamen esse iterum consecrandi. Prior sententia videtur probabilior, juxta quam non sufficeret, si iterum reponerentur Reliquiæ; quia lapis execratus se habet, ac si nunquam esset consecratus: v. Croix n. 306. Reliqua de Altari portatili vide §. 4.

§. II.

De Ecclesia, vel Oratorio publico.

SUB gravi etiam præcipitur, ne Sacrificium fiat, nisi in Altari existente in Ecclesia, vel Oratorio publico, ex Trident. *sess. 22. decr. De Observandis, &c.* Nomine autem Ecclesiæ venit Templum consecratum vel saltem benedictum; de Oratorio publico dicam §. 3. In quavis ergo Ecclesia (modo non sit Polluta, seu Execrata, seu Interdicta) potest quivis Sacerdos, sive secularis, sive regularis celebrare. Potest tamen Ordinarius prohibere, ne Sacerdos v. g. forensis absque sua
licentiâ

licentia celebret in Ecclesiis suæ diœcesis, sive secularium, sive regularium; quia, quod Missam attinet, procedere potest, ut sedis Apostolicæ Legatus, ex Trident. cit. Non videtur tamen talis Sacerdos peccare graviter si absque ejusmodi licentia ibi celebret per aliquot tantum vices. ac veluti per transitum; uti videtur in praxi positum etiam à timoratis?

Quæres primo, A quo consecrari, vel benedici possit Ecclesia?

Respondeo, Nullas Ecclesias etiam Regularium consecrari posse, nisi ab Episcopo, qui, etsi possit id committere alteri Episcopo, non tamen simplici Sacerdoti; cum id tantum possit Papa; Doctores communiter ex *c. Aqua, de Consecr. Eccl. & Alt.* Possunt tamen Religiosi Societatis Jesu efficere, ut consecrentur, aut benedicantur suæ Ecclesiæ cum cœmeteriis, & ut primus lapis ponatur per quoscunque Episcopos, si diœcesani ultra quatuor menses id facere distulerint, *Compend. v. Ecclesia.* Denique valide consecraretur Ecclesia, etsi illicitè, ab Episcopo hæretico, aut excommunicato vitando; quia, etsi ipse esset extra Ecclesiam, adhuc tamen haberet potestatem Ordinis, cui ex institutione Ecclesiæ adnectitur talis potestas: Laym. & alii contra Rodr. & alios. Econtra vero quisvis Sacerdos ex licentia Episcopi potest benedicere Ecclesiam; & Superiores locales Regularium absque ejusmodi licentia benedicere possunt suas Ecclesias pro usu eorum dumtaxat ex *Privil. Leo X.* pro usu vero publico requiritur facultas Diœcesani; & si is per quatuor menses distulerit, satis est quisvis alius Episcopus ex modo dictis.

Quæres secundo, Quomodo polluatur, seu violatur Ecclesia?

Respondeo, Per quadruplicem tantum actionem injuriosam ipsi Ecclesiæ: I. Per Homicidium; II. Per Effusionem Sanguinis; III. Per Effusionem Seminis; IV. Per Sepulturam Excommunicati vitandi, aut Infidelis. Addunt alii multi apud Bon., etiam pollui, si consecratur, aut benedicatur ab Episcopo excommunicato vitando, sed id melius negant Suar. Con. & alii, utpote nullo textu clare expressum. Nota insuper, nulla ex dictis quatuor actionibus pollui Ecclesiam, nisi fiat intra ejus pavimentum, & tectum, & nisi etiam sit publica, quia sumus in odiosis sanctitati Ecclesiæ: hinc
non

non polluitur Ecclesia, si actio patretur in ejus Sacrificia, vel supra ejus tectum, vel in campanili, vel ante valvas, vel in Ecclesia subterranea; bene vero, si in ejus sepultura utpote parte ejus interiori; similiter nec polluitur saltem in actu secundo, si actio nondum sit evulgata, ideoque Sacerdos, etsi privatim sciat, potest ibi celebrare: idemque est, si sit dubia, cum possessio stet pro sanctitate Ecclesiæ. Si autem alii publice affirmant, alii negent, standum judicio Episcopi, qui, si tolleret, hoc ipso tollit scrupulum; at si actio primum occulta, deinde certo evulgetur, tunc incipit Ecclesia esse polluta in actu secundo, utut aliqui apud Croix n. 290. limitent, si evulgetur ante tres, vel quatuor menses. Explico nunc quatuor illas actiones.

I. Polluitur Ecclesia per Homicidium, ex *c. Proposuiti, &c. Eccl. de Consecr.* Idque primo, etiam si fiat absque effusione sanguinis, puta veneno, suffocatione, patibulo, &c. Secundo, Etiam si fiat à Judice per Carnificem, vel Martyr in ea occidatur, vel seipsum quis culpabiliter interimat, vel sequatur homicidium ex rixa; quia semper est actio voluntarie injuriosa Ecclesiæ: Doctores communiter. Excipe cum Henr. & aliis contra Dian. & alios, si reus sit perturbator Reipublicæ, nec aliter reprimi possit, nisi occidatur in Ecclesia; tunc enim videtur hæc consentire: similiter nec polluitur Ecclesia, si quis casu, morbo, &c. in ea moriatur, vel si causa lethalis data sit extra Ecclesiam, aut in Sacrificia, &c. licet mors sequatur intra Ecclesiam: secus vero, si econtra.

II. Polluitur per effusionem sanguinis humani, etiam morte non secuta, ex *c. un. de Consecr. in 6.* Debet autem primo esse injuriosa Ecclesiæ, quæ proinde non polluitur, si effusio fiat casu, morbo, aut ab amente, furioso, puero nondum septenni, aut à Chirurgo medente, aut à defendente se cum moderamine, &c. Item neque si vulnus fiat extra, & deinde sanguis effluat intra Ecclesiam; secus econverso juxta jam dicta: quamvis & de hoc dubitet Delb. apud Croix n. 282. Debet secundo esse sanguis copiosus; si enim parum sit sanguinis, non dicitur proprie effusio; imo Con. Graf. & alii docent, neque pollui Ecclesiam, si copia effluat è naso, aut dentibus, quia non tam vi illata, quam sua sponte inde abundanter effluit; quod certum est, si actio non
sufficiat

sufficiat ad mortale, ut limitat Bonac. Debet tertio esse sanguis Hominis viventis; non enim polluitur Ecclesia, si perfosso cadavere effluat sanguis: Doctores communiter contra Sot. & alios; neque si perfossa Hostia Consecrata Sanguis miraculose effluat, quia non ex corpore Hominis mortalis, cum Corpus Christi sit impassibile: Croix n. 284.

III. Polluitur per effusionem seminis humani, five virilis, five muliebris, five intra, five extra vas, etiam si in terram non decidat: Doctores communiter, ex *cit. c. un. de Consecr. in 6.* Debet autem esse evulgata juxta jam dicta, item voluntaria, & copiosa: Hinc non polluitur Ecclesia, si pollutio sequatur in somno, ebrietate, &c. etiam si fuerit voluntaria in causa, ut addunt Henr. & alii: secus vero, si per violentiam ab altero factam; quia est ei voluntaria: Potest. contra Croix: Neque polluitur per emissionem menstruam seminis corrupti, distillationem, &c. Croix n. 288. Neque demum per copulam conjugalem, si fiat ex necessitate, quando scilicet est periculum incontinentiæ in alterutro conjugum, secus, præcisa hac necessitate, ut docent Sanch. Nav. Bon. & alii contra Lop. Vasq.

IV. Polluitur per sepulturam excommunicati vitandi, aut Infidelis, ex *c. Ecclesiam, de Consecr. d. 1.*; non ergo polluitur per sepulturam excommunicati tolerati, ut notorii de facto, aut Hæretici non denunciati nominatim; neque per sepulturam Catechumeni, aut dubie baptizati, quia censentur decessisse cum baptismo flaminis: Sayr. & alii. Neque per sepulturam infantis non baptizati, si sit filius aterutrius saltem parentis fidelis; secus vero, si infidelium: quia hic, non ille, censetur infidelis infidelitate parentum: Palud. Sayr. contra Suar. Fagun. apud Croix n. 387. Si autem in utero matris fidelis ibi sepultæ moriatur fœtus ob incuriam culpabilem, polluitur Ecclesia, sed ratione homicidii, ut not. Bon.

Quæres tertio, An licite fiat Sacrificium in Ecclesia publice polluta, antequam reconcilietur?

Respondeo negative; Est enim grave Sacrilegium, etiam si nulla sit pœna in jure statuta: Doctores communiter: excipe tamen casum necessitatis; puta si die festo populus aliam Ecclesiam non habeat pro Missa audienda.

dienda, vel si ibi sit festum solemne, nec possit adiri Episcopus pro licentia: Tamb. Suar. & alii. Extra hunc casum nec potest celebrari in ejus cœmeterio contiguo; quia polluta Ecclesia illud etiam polluitur; quamvis non econverso: Croix n. 204. Si autem inter celebrandum polluatur publice Ecclesia, debet Sacerdos interrumpere, si nondum cœperit canonem.

Quæres quarto, Quomodo Ecclesia polluta reconcilietur?

Respondeo, Primo, Si erat jam consecrata, solus Episcopus aqua cum sale, & cinere per ipsum benedictis potest eam reconciliare; ita ut nequeat id aliis committere, ut docent communiter contra Vict. Sa, & alios, ex c. *Aqua cit.* Ex privilegio autem Papæ Leonis X. idem possunt Superiores locales Regularium p^{ri} suis Templis, sed per aquam ab Episcopo Diocesano benedictam, nisi is distet per duas dietas, hoc est 40. miliaria; vel sedes vacet, ut addunt alii. Secundo, Si Ecclesia erat tantum benedicta, reconciliari potest à quovis Sacerdote aqua communiter benedicta; expedit tamen obtinere licentiam ab Episcopo, nisi sit Ecclesia Regularium. An vero Sacrificium bona, vel mala fide peractum sufficiat ad reconciliationem, est dubium. Affirmant Sa, Dian. Tamb. & alii. Sed melius negant, Lug. Croix, & alii, quia praxis est, ut si in casu necessitatis in ea celebretur de licentia Episcopi, adhuc indigeat reconciliatione, & similiter si pollutio accidat intra Canonem Missæ: ergo, &c.

Quæres quinto, Quomodo Ecclesia execretur; & an in ea execrata celebrari possit?

Respondeo, Execrari Ecclesiam consecratam, cum notabiliter destruitur ejus forma, quæ consistit in quatuor parietibus cum crûstâ. Non ergo amittit consecrationem, si tota simul dealbetur; neque si solum tectum corruat, cum consecratio sit in parietibus, ex c. *Ligneis, de Consecr. Eccl.*, etsi cum tecto modica pars parietis etiam corruerit; neque demum, si una pars parietis post aliam successive destruat, etiamsi tota Ecclesia sic successive reedificetur, quia censetur eadem manere. Execratur ergo, si parietes, vel unus paries secundum majorem partem corruat, aut destruat; aut si omnis eorum crûstâ, aut saltem major pars simul auferatur: Do-

ctores

Stores communiter. Addit Dian. p. 8. t. 7. r. 93. ex Concil. Nicæn. execrari etiam Ecclesiam per injuriosam exustionem; sed secundum Gloss. in 2. d. 1. c. 20. intelligitur, si pro majori parte ita comburitur, ut destruat, vel decrustetur; non vero secus. Similiter nec execratur præcise per diurnam desolationem, exercitia hæreticorum, spurcitiem hominum, vel animalium illic stabulantium, &c. Decet tamen, & præaxis habet, ut per Episcopum, vel saltem Sacerdotem cum aliqua cæremonia abluatur: Laym. Bemb. & alii.

Nota, Execrata Ecclesia, non proinde execrari ejus stataria, etiamsi fixa; nec converio; quia eorum consecratio est distincta; nec execratio eadem est, ac pollutio, quia fit injuria toti Ecclesiæ: nota insuper, Ecclesiam tantum benedictam non amittere benedictionem, etiamsi corruant parietes, quia benedictio adhæret solo, consecratio autem parietibus: Bon. & alii ex *Text. cit.* Cæterum in neutra potest licite celebrari absque necessitate juxta dicenda §. 4., quia esset idem, ac celebrare extra Ecclesiam. Nota demum, lapides, ligna, &c. Ecclesiæ dirutæ non posse adhiberi ad opera laicorum, sed vel pro alia Ecclesia, vel comburenda sunt, vel auctoritate Episcopi convertenda in usus profanos non sordidos; & similiter converti potest fundus Ecclesiæ dirutæ, si reædificari non possit, erecta tamen ibi cruce. Quoad Ecclesias Regularium in casu necessitatis mutari possunt de loco ad locum à Provinciali; & prior locus reduci potest ad eorum usus humanos; erecta tamen cruce: materia vero reponenda est in altera Ecclesia, ex *Conces. Leo X. Vv. Voc. orac. ut in Comp. Priv. Soc.* Possunt etiam ligna, & lapides Ecclesiæ dirutæ adhiberi pro eorum dormitorio, vel in eorum etiam coquina comburi: v. Croix n. 296.

Quæres sexto, An celebrari possit in Ecclesia interdicta?

Respondeo: Primo, Si interdictum sit locale speciale denunciatum: non posse absque gravi peccato, & pœna irregularitatis, cum sit violatio censuræ, cujus effectum probabiliter nequit suspendere Episcopus, qui tulit, dispensando scilicet ad tempus, ut ibi celebres; quia solus Papa potest dispensare in jure communi: Cæterum, si metu gravi coactus ibi celebres, non peccas, nec sis irregularis, modo non fit metus tibi incussus in contemptum; quia Ecclesia non obligat ad observantiam

R. P. Nicol. Mazzotta Theol. Mor. Tom. III. L. cen-

cenſuræ cum tanto onere: denique conſeſſum eſt, ut ſi ibi aſſervari ſolebat SS. Sacramentum pro infirmis, poſſit ſemel in hebdomada illud renovari: & ſi urgeat neceſſitas, etiam pluries, ut addunt Suar. & alii. Secundo, Si interdictum ſit locale generale, cum ſcilicet interdicitur Civitas, poteſt celebrari in ejus Eccleſiis, januis tamen clauſis, non pulſatis campanis, & excluſis laicis non privilegiatis.

§. III.

De Oratorio privato.

ORATORIUM privatum ſtriſte acceptum eſt *Locus aliquis intra domum Hominis privati deputatus ad tempus ad Divina Officia*; idque nec conſecratum eſt, nec benedictum, nec habet campanam, nec oſtium patens in via publica; ideoque nec gaudet immunitate; & nutu Fundatoris poteſt ad uſum profanum reduci: Dian. p. 9, t. I. r. I. Dixi, *Hominiſ privati*; Nam Oratorium erectum in palatio Epilcopi, aut in domo Regularium, aut in domo etiam Secularium, ſed cum ingreſſu etiam ex publica via, perpetuoque deſtinatum cultui Divino, gaudet immunitate, nec comprehenditur ſub decreto tollente Oratoria privata: ſimiliter Oratorium à Miſſionariis privilegiatis certo loco conſtitutum, & Capellæ in carceribus publicis, quamvis immunitate non gaudeant, tamen neque comprehenduntur, &c. Bene tamen Oratoria erecta intra domos Principum, aut in Aulis publicis Civitatis, ubi Senatores conveniunt: Croix n. 264.

Quæres primo, Qua auctoritate erigi poſſit Oratorium privatum?

Reſpondeo ex Trid. ſeſſ. 22. Decr. de Celebr. Miſſ. Non poſſe Epilcopum concedere Secularibus Oratoria privata, ſed requiri omnino privilegium Sedis Apoſtolicæ: Croix n. 263. Addunt tamen Paſq. Dian. r. 21. & alii, poſſe Epilcopum concedere Oratorium habens oſtium patens extra domum, ut in illo Miſſæ celebrentur absque facultate Sedis Apoſtolicæ, ibique poſſe audiri à ſolis dominis, & clauſis januis. Poteſt idem Epilcopus (non autem Vicarius Capitularis ex Dian.) in propria domo Epilcopali erigere, & mutare ſuum Oratorium; uti etiam in villa Epilcopali, & in pluribus ſimul

simul domibus propriis Episcopalibus. Possunt pariter Regulares absque Ordinarii licentia erigere, & mutare Oratoria in suis domibus, & villis pro eorum tantum usu; requiritur tamen, ut eorum Provincialis per seipsum inspiciat, & designet locum, quamvis possit is committere alteri, ut judicet de idoneitate, & tunc per seipsum etiam in absentia approbare: Lug. Croix num. 275, addens, non posse Regulares permittere, ut in schola, vel aula celebretur Missa, scilicet solemniter noctu Nativitatis Domini. &c.

Quæres secundo, Quomodo fit erigendum Oratorium privatum ab habente privilegium Sedis Apostolicæ?

Respondeo, Visitandum, ac designandum esse prius locum ab Episcopo ordinario loci, ex Trid. cit. & verbis apponi solitis ejusmodi privilegiis; non est autem opus, ut habeat quatuor muros, sed pro quarto apponi potest tela ad commoditatem, &c. nec qui in eo comederet, aut exerceret usus alios profanos, peccaret, nisi ad summum venialiter: nisi vero id fiat constanter, & per modum habitus: nec illicitum est super illud ponere lectos, aut alia profana exercere; imo & ad arbitrium Privilegiati potest destrui, & ad usus profanos converti: Croix n. 266.

Porro Oratorium hoc durat usque ad mortem Privilegiati, cum sit personale: ideoque nec cessat morte Papæ concedentis, aut Episcopi designantis, cum sit gratia facta, unde nec opus erit licentia novi Episcopi: Croix num. 268. Si autem privilegiatus mutet domicilium in aliam Diocesim, fert quidem secum privilegium personale; sed requiritur inspectio, & approbatio alterius Episcopi, ut ibi erigatur: Doctores communiter: idemque, si in eadem Diocesi mutet domum, vel in eadem domo mutet Oratorium de loco ad locum; quia prior designatio non se extendebat ad hunc locum: Tamb. Quart. & alii contra Dian., Quintanad. apud Croix n. 289. At, si Privilegiatus sit alibi tantum ut peregrinus, non potest ibi frui privilegium; item nec potest habere unum domi, & simile alterum ruri, cum vi talis privilegii facultatem ejus habeat in uno tantum loco: Pasq. apud Croix n. 269. Denique Oratorium privatum, cum non sit consecratum, nec benedictum, non polluitur per quatuor illas actiones, quibus polluitur Ecclesia, aut Oratorium benedictum; Suar. Gob. & alii; putat tamen Laym. pollui illud,

quod per Episcopum est perpetuo deputatum ad Officia Divina.

Quæres tertio, Quot Missæ singulis diebus dici possunt in Oratoriis privatis?

Respondeo, Decr. Clem. XI. 15. Dec. 1703. ita statuere: *Non licere cuivis etiam Regulari, etiam Episcopo, in Oratorio privato per Sedem Apostolicam concesso, celebrare diebus Pasch., Pentecost., Nativitatis Domini, aliisque festis anni solemnioribus, ac diebus in indulto expressis; in reliquis vero diebus non licere Regularibus, & Sacerdotibus, etiam Episcopis, ibi celebrare, si celebrata sit unica Missa, quæ in indulto conceditur.* Itaque in Oratorio privato rigoroſe accepto illicite celebratur in festo Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Pentecost., Annunc., Assumpt., Apost. Petr. & Paul., & Omn. SS., & optant Ordinarii, ut neque in festo Patroni Princ.: idque verum est, etiamſi in privilegio expresse non excipiantur; nisi vero privilegium concessum sit ob infirmitatem: Croix num. 271. In reliquis vero diebus, Quarti ait, esse mortale, si plures eodem die Missæ celebrentur; &, quamvis March. dicat oppositum, si non adfit particula taxativa *tantum*, id tamen dici nequit post Decr. cit. Hæ autem prohibitiones non militant contra Oratoria Episcopi, Regularium, Carcerum, aut etiam privatorum cum ingressu ex publica via; ideoque in his, & dictis festis solemnibus potest celebrari, & possunt quotidie plures Missæ à pluribus successive dici: Croix n. 264.

Quæres quarto, An omnes audientes Missam in Oratoriis privatis satisfaciant præcepto Ecclesiastico diei festi?

Respondeo, ex Decr. cit. ita statuente: *Demandando ulterius, & declarando, in omnibus ejusmodi casibus, personas quascunque dictas missas audientes nullatenus præcepto Ecclesiæ satisfacere.* Itaque primo, Nemo, etiamſi sit ex privilegiatis, satisfacit audiens ibi Missam Festis solemnioribus exceptis, ut supra, imo nec ipse celebrans; nisi vero privilegium concessum sit titulo infirmitatis: Secundo, Nemo omnino satisfacit aliis festis audiens, aut celebrans ibi alteram eodem die Missam; nisi forte infirmus privilegiatus audiendo alteram ex tribus Missis dici solitis die Nativitatis Domini: Tertio, Nemo omnino satisfacit celebrans, aut audiens ibi Missam *Extra debitas horas, & post meridiem*: Quarto, Nemo

Nemo etiam satisfacit audiens ibi illam unicam Missam privilegio concessam; exceptis Privilegiato cum ejus familia, ejusque hospitibus nobilibus, & ipso etiam Celebrante cum Ministro; imo etiam neque hi, si Missa dicatur notabiliter *Post meridiem*, ex *Decr. cit.* quidquid ante hoc *Decr.* dixerint Pasq. & alii apud Croix l. 3. p. 1. num. 628. Nota semper, hæc tantum procedere de Oratoriis privatis rigorose dictis, non vero de aliis. Nomine autem *Familia* veniunt omnes, qui habitant in domo Privilegiati cum quadam habitudine ad illum; ideoque Tambur. & alii extendunt hoc privilegium etiam ad ejus fratres inhabitantes, etfi redditibus, & mensa separatos, imo etiam ad famulos salariatos, etfi dormientes alibi, modo ex officio illi semper famulentur, contra Bonac.; nullatenus vero ad eos, qui per accidens ibi inhabitent, nisi vero sint ejus hospites nobiles cum eorum etiam famulatu, idque concessum sit in Privilegio: vid. Croix ibidem, & l. 6. p. 2. num. 272.

Quæres quinto, An ex vi hujusmodi privilegii liceat Missam celebrari in Oratorio privato, etiam sine præsentia illorum, puta alterius saltem ex conjugibus, ad quos privilegii, seu indulti concessio est directa?

Respondeo, Ex præcit. *Decr. Clement. XI.* Missam non posse celebrari, *Absque præsentia personarum, quarum contemplatione concessio emanavit*, adeo ut, quamvis concessio dicat *In tua, & tuæ familia præsentia*, tamen secundum Croix num. 272. Henr. Rodr. & alios non sufficit præsentia aliquorum ex familia, te principali absente; etfi probabile reputaverint oppositum Pelliz. Pál. & alii. * Quorum tamen sententia nunc videtur amittere omnem omnino probabilitatem ex eo, quod, cum ejusdem quæsti resolutio delata fuerit die 3. Decembr. 1740. Benedict. XIV. feliciter regnanti, hic per Epistolam Encyclicam incip. *Cum duo Nobiles* sub data 7. Januarii 1741. declaravit vigore similis indulti, *Non licere celebrari Missam in Oratoriis privatis, quando eidem Missæ adu non intersit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum est. Indultum vero principaliter concessum intelligi iis tantum, quibus Breve dirigitur, nimirum Personis illis, quæ à tergo ejusdem Brevis proprio nomine nuncupantur.* Hæc Pontifex ad uberrimam quæsti resolutionem.

De Loco profano.

TRID. *sess. 22. Decr. de Celebr. Miss.* Ordinariis locorum Episcopis ita præcipit: *Non patiantur privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, S. hoc Sacrificium à Secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi; additque eis potestatem procedendi ut delegatis Sed. Apost. non obstantibus, &c. Ideoque communiter contra Sot. & Sa docent, esse mortale oppositum, præciso privilegio, dispensatione, aut gravi necessitate: Lug. de Euch. d. 20. n. 48.*

Quæres primo, An possit Episcopus dispensare, ut celebretur in domibus privatis?

Respondeo negative, tum ex Trid. cit. tum præsertim ex decr. Clem. XI. etiam cit. Addit tamen Gallem. cum aliis apud Croix l. 6. p. 6. n. 263, id intelligi de Oratoriis, in quibus per modum habitus celebretur; ideoque etiam nunc posse Episcopos dispensare, ut pro gravi necessitate, puta persona graviter ægrotante, celebretur Missa in ejus domo aliquoties, vel pro dando Viatico, &c. quod tamen alii communiter negant, præsertim post decretum cit. ex quo illud est certum, *Non posse hodie Episcopum, aut Cardinalem, neque in sua, neque in aliena Diœcesi, extra domum suæ habitationis in privatis laicorum domibus erigere altare, ibique celebrare, aut celebrari facere.* In *Comp. autem Privil. Soc.* habetur, ut ex facultate P. Generalis possint nostri infirmi Missam in proprio cubiculo super altari portatili, in loco tamen decenti, celebrari facere, & communicari, sine licentia Ordinariorum, ex Pio IV.

Quæres secundo, An in casu aliquo necessitatis celebrari possit in loco profano?

Respondeo affirmative; Quia lex ecclesiastica prudenter præsumitur tunc non obligare; dummodo adsit Altare portatile: Doctores communiter. Casus autem sunt primo, Si nulla ibi sit Ecclesia, vel omnes dirutæ, & incolæ, vel aliqui peregrinantes diu (puta per mensem) Missa deberent carere; imo etiam ne in Festo solemniori ea carere cogantur; vel si magnus sit populi concursus ad imaginem miraculosam; vel si in Festo solemniori

Iemni templum eos non capit; tunc enim de licentia Episcopi, vel si absit, etiam absque licentia potest celebrari in Altari portatili, sive juxta Ecclesiam, sive intra ipsam etiam dirutam, sive sub dio, &c. Tamb. & alii communiter: Secundo, Celebrari potest in Altari portatili in Castris pro militibus, sed festis tantum diebus, ut limitant Lug. & alii; quamvis Pasqual. apud Dian. censeat, etiam in non festis permitti posse Generalibus, & primariis Ducibus in suis tentoriis: Tertio, Celebrari similiter potest in portu pro appulsu navis; non tamen in navi, ob periculum effusionis sanguinis; ut communiter docent apud Bonac. Contrarium tamen habet praxis Lusitanorum euntium in Indiam ex permissione Clem. VIII & Paul. V., ex qua indefinite licere dicunt Fagun. & Gran., nec improbat Lug.; limitandum tamen cum Dian. & aliis, si magna sit tranquillitas, & adsit alter Sacerdos, qui post consecrationem firmiter teneat calicem: cum qua limitatione Gran. docet, etiam Episcopus posse id concedere in necessitate, ne scilicet magna multitudo navigantium privetur Missa, vel moribundus decedat sine Viatico; quamvis Con. & Turr. id Papæ reservatum velint, ex decl. Card. ap. Dian. vid. Croix Tamb. l. 1. Miss. c. 6. §. 1.

Quæres tertio, Quinam usus Altaris portatilis sit hodie prohibitus?

Respondeo ex Decr. Clem. XI. cit. *Episcopis, & his majoribus Prælatibus, etiamsi Card. . . . Nullo modo licere extra domum propriae habitationis, in domibus laicis, etiam in Diœcesi, quod fortius intelligitur in aliena, etiamsi Diœcesani consensus adhiberetur, erigere altare, ibique celebrare, sive celebrari facere*; Hujusmodi prohibitio intelligenda non est de domibus, etiam laicis, in quibus ipsi Episcopi forte occasione visitationis, vel itineris hospitio excipiantur: ita ex nuperrima moderatione Concil. Rom. sub Bened. VIII. ann. 1725. An autem possint dispensare, ut aliquando celebretur in domo infirmi, dictum est supra: v. Croix n. 263. *Licentias etiam, seu Privilegia concessa nonnullis Regularibus in cap. In his, de Priv. & per aliquot S. Pont. aliis Regularibus communicata utendi Altari portatili, in eoque celebrandi sine Ordinariorum licentia in locis, in quibus degunt, omnino revocata esse; &c.* quod certe intelligitur in privatis domibus, &c.; non vero intra domum ipsam Religiosorum. Quid autem possunt Mis-

tionarii apud infideles, videant in suis privilegiis. Nota interim, per hoc decretum sublata esse privilegia etiam in corpore Jur. &c. Ex hactenus dictis inferens, absque gravi necessitate, aut privilegio, aut dispensatione peccatum esse (& quidem mortale ex communi sententia contra Sot. & Sa) celebrare extra Ecclesiam, quæ etiam debet esse consecrata, vel saltem benedicta; adeoque divino cultui perpetuo dicata: Lug. de Euch. d. 20. num. 48.

§. V.

De Loco Obligationis.

Locus obligationis est talis Ecclesia, vel talis Capella, vel tale Altare, vel Altare privilegiatum, in quo ratione Capellanæ, Legati, aut Stipendii manualis, tenetur Sacerdos quotidie, vel statis diebus, vel aliquando celebrare.

Dico: Peccatum est ex genere suo mortale alibi, quam in loco obligationis celebrare: Bon. Fagn. Barb. Ricc. & alii apud Tamb. l. 3. Miss. c. 2. Ratio est, quia fit contra mentem obligantis in re ex genere suo gravi: Dian. p. 4. t. 4. r. 40. Sacerdos institutus, & obligatus ad celebrandum in certo Altari Privilegiato pro anima, &c. satisfacit obligationi, si alibi celebret secum habens calculum, seu numisma Benedictum, cum quo æqualis indulgentia plenaria acquiritur; quia satisfacit per æquipollens; nisi vero Fundator voluit, tale Altare honorari, & coli, quia suum: Meg. March. Frax. alique: negat tamen absolute cum Lug. & aliis probabiliter Tamb. l. supra cit. §. 1., quia regulariter indulgentia applicata Altari esse solet magis authentica, & secunda: quam quæ applicatur calculo: quod & Fidelium persuasione liquet. Dixi, *ex genere suo*, quia dari potest in hoc parvitas materiæ, ob quam aliquando venialiter tantum peccatur; ut, si Capellanus obligatus toto anno ad Missam quotidianam in tali Altari privilegiato, bis, aut ter in anno alibi celebret: Doctores communiter apud Dian. p. 2. t. 14. r. 29. Si vero in tali Altari, sed non privilegiato, Tamb. excuset etiam à mortali, si uno, vel altero die singulis mensibus alibi celebret, & facilius, si celebret in alio intra eandem Ecclesiam; & Lug. apud eundem excusat etiam à veniali Capel-

Capellanum Missæ quotidianæ raro alibi ex aliqua rationabili causa celebrantem, quia non censetur obligans cum tanto rigore eum velle onerare; imo, si principalis finis ejus sit velle applicationem Missæ, ne veniale quidem est, alibi sæpe celebrare, quando constet, eum parum curare de præsentia, seu officiatura in tali loco: at, si sit obligatio unius, vel alterius Missæ manualis in tali loco, celebrantem alibi non excusarem à mortali, si locus erat altare privilegiatum, vel peteretur in eo principaliter officiatura, nimirum ob commoditatem audientium Missam, vel honorem alicujus Sancti, &c.; quamvis Tamb. c. 2. hunc non obliget ad restitutionem, quia Missam danti eleemosynam jam applicavit, ut supponitur; & commoditas officiaturæ jam præterit, & damnum Altaris privilegiati omitti non potest obligare ad alterum ibi Sacrificium; cum nemo ex justitia teneatur reddere plus, quam debet.

Quæres primo, An possit Episcopus dispensare, ut celebres alibi à loco, in quo es obligatus?

Respondeo affirmative, Dummodo addit causa dispensandi proportionata; quia habet legitimam facultatem dispensandi in iis, quæ passim occurrere possunt: Doctores communiter apud Tambur. cap. 2. §. 2. Causa autem esse potest, utilitas propriæ Ecclesiæ, applicatio studendi, negotii necessitas, & similia, &c. Noto hic, præter licentiam Episcopi non requiri, nisi ex consilio ad vitanda scandala, consensum hæredis alterius obligantis, nec illius consensum sufficere sine licentia Episcopi; quia hic, non autem ille, habet clavem dispensandi. Neque obstat Trident. *sess. 25. c. 5. de Reform.* prohibens, mutari qualitates Foundationum; quia loquitur de earum substantia: eas ergo quoad substantiam relictas reducere potest Episcopus ad æquitatem, concedendo scilicet, ut alio loco Missa dicatur, si impossibile, vel nimis molestum foret in loco designato celebrare; nisi vero celebrandum ibi esset ob commoditatem populi audituri Missam, ut addit Pasq. apud Croix n. 120.

Quæres secundo, Quid agendum sit Capellano obligato celebrare in tali Ecclesia, si ea sit polluta, execrata, vel interdicta?

Respondeo, Capellanum, seu quemcumque obligatum ad Missam hodie in tali Ecclesia celebrandam, si contingat,

tingat, eam pollui, & ea erat tantum benedicta, obligari ad reconciliandam juxta dicta S. 2. quia tenetur tollere impedimentum, si potest. Si autem non potest, vel ea sit execrata, vel interdicta, cui ipse causam non dedit (si enim dedit, tenetur curare tolli interdictum) tunc attendenda est mens obligantis: si enim is solum intendit officiatuam in tali loco, ad nihil tenetur Sacerdos; si intendit applicationem, vel cultum specialem Sancti currentis, tenetur Sacerdos alibi celebrare, vel alio die supplere, quia ita præsumitur ex voluntate obligantis: Tamb. l. 3. c. 5. §. 2. Nota hic, si Ecclesia, in qua est Altare privilegiatum, destruat, manente integro Altari, perire privilegiatum, uti decisum esse testantur Dian. & Gob. ap. Croix n. 523.

CAPUT IV.

De Tempore Sacrificii.

AD Sacrificii tempus pertinent ista: I. Quo die? II. Qua hora? III. Quo die, five designetur, five non designetur, five designetur quotidie? Verum de hoc ultimo pauca quædam hic addentur; cum reliqua huc spectantia dicta abunde sint de Missæ stipendio tr. 4. d. 2. q. 1. c. 2. §. 3.

§. I.

Quo Die?

VIDENDUM, Primo, An Sacerdos teneatur aliquando celebrare? Secundo, Quo die possit? Tertio, Quoties eodem die? Itaque

Quæres primo, An Sacerdos teneatur aliquando celebrare?

Respondeo, Simplicem Sacerdotem (qui scilicet aliunde non sit obligatus beneficio, legato, stipendio manuali, promissione, voto, & similibus) si non sit legitime impeditus, teneri ex mandato Episcopi sub gravi culpa celebrare saltem Dominicis, & Festis, ubi Tridentinum est quoad hoc receptum: si vero nullum sit Episcopi mandatum, teneri etiam sub gravi aliquando intra annum celebrare;